Välisministeerium

Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Meie 07.07.2005 nr 13/3913
Teie 22.06.2005 nr OSI-2-7.1/05/975

Kontrolliaruande eelnõust

Lugupeetud Krista Uuna

Oleme tutvunud kontrolliaruande eelnõuga "Välisministeeriumi raamatupidamiskorraldus ja tehingute seaduslikkus 2004. aastal".
Välisministeerium tänab Riigikontrolli tehtud tähelepanekute ning soovituste eest.

Ühtlasi esitame alljärgnevalt välisministeeriumi kommentaarid aktis toodud tähelepanekute ja ettepanekute kohta.

Kontrolliaruande eelnõu "Välisministeeriumi raamatupidamiskorraldus ja tehingute seaduslikkus 2004. aastal" :

1. Raamatupidamiskorraldus ja sisekontrollisüsteem

1.1. Ettemaksude tegemine ja kajastamine raamatupidamises

Ettemaksudest üritame reeglina hoiduda.
Välisministeeriumis kasutatava raamatupidamistarkvara puhul on raskendatud ettemaksuarvete kirjendamine raamatupidamises alles makse sooritamise järel, kuna maksekorraldused valmistatakse ette raamatupidamisprogrammis ning seotakse eelnevalt hankijaga. Arvestades tehingute suurt hulka on teisiti toimides võimalus vea tekkimiseks arvestatav. Samas on alates aastast 2004 ettemaksuarvete tasumisel jälgitud, et aruandeperioodi lõpul ei kajastuks maksmata ettemaksuarved raamatupidamisarvestuses.

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 11.07.2005 Reg nr OSI-2-7.1/05/975-2

EA 027787

Islandi väljak 1
15049 Tallinn
Registrikood 70002526

Tel. 6317 000
Faks 6317 098

Arvelduskonto
22 100 610 4336
Hansapank

Käesoleval ajal otsime sobivat lahendust, mis võimaldaks olemasoleva tarkvara kasutamisel välistada ettemaksude tegemisel tekkiva vastuolu üldeeskirja nõuete ning programmi võimaluste vahel.

1.1.2. Amortisatsiooniarvestus üksteisest eristatavate komponentide korral

Käesoleval aastal täpsustatakse ministeeriumis koos varade soetamise ja sealhulgas süsteemide ehitamist korraldavate spetsialistidega sellise vara amortiseerimise tähtaegu, mille eluiga erineb raamatupidamise sise-eeskirjas määratletust, vastavalt nende süsteemide planeeritavale elueale.

1.1.3. Põhivara arvelevõtmine
Arvestame tehtud tähelepanekut.

1.1.4. Töövõtulepingute sõlmimine
Täname Riigikontrolli tähelepaneku eest ning üritame edaspidi sarnaseid eksimusi vältida.
Välisministeerium järgib praktikat, mille kohaselt halduslepingud, nende hulgas töövõtulepingud, sõlmitakse üldjuhul poolte vahel kirjalikult enne lepingu objektiks oleva töö teostamist. Lepingu sõlmimisele eelneb asjaomaste instantside poolne lepingutingimuste kooskõlastamise protseduur. Halduslepingute koostamist reguleerib Välisministeeriumi asjaajamiskord (kinnitatud VMi käskkirjaga nr 57, 11.11.2002), mis on täitmiseks kõigile ministeeriumi töötajatele. Paraku võib esineda mõnede kiiret reageerimist nõudvate tööde puhul olukordi, kus selle töö teostajaga on töö tegemise eel tingimustes kokku lepitud suusõnaliselt – sõlmitud on suuline leping selle olulistes tingimustes ning töö saab tehtud tähtaegselt, kuid lepingudokumendi vormistamise protseduurid võtavad kauem aega
Aruandes mainitud konkreetsete töövõtulepingute hilisem vormistamine oli tingitud asjaolust, et teostatava töö tegelik maht (tähemärkide arv) – mille alusel käis töö tasustamine - sai teatavaks alles pärast töö teostamist.

1.2.1. Ettepanek a*jakohastada välisesinduste raamatupidamise sise-eeskirju tulenevalt muudatustest ministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjades ja riigi raamatupidamise üldeeskirja kehtestamisest.*

Välisesinduste raamatupidamise sise-eeskirjade kaasajastamise protsessiga on alustatud 2005. aasta algusest ning see töö lõpetatakse käesoleva aasta jooksul.

2. Majandustehingute seaduslikkus ja finantsjuhtimine

2.1.1. Riigihangete seadus

Kontoritarvete osas valmistas välisministeerium 2004.aastal ette riigihanke, mis kuulutati välja 24.08.2004. AS Lavex vaidlustas nimetatud hanke 8.09.2004 ja 9.11.2004 tehti otsus pakkumise edukaks tunnistamise kohta ning leping jõustus 5.01.2005.a. Kuni selle ajani oli aga vajadus tagada ministeeriumi varustamine

EC 022403

kontoritarvetega. Sobivaimaks lahenduseks oli enne kaubakoguste tellimist võtta võrdlevaid pakkumisi erinevatelt tarnijatelt ning siis tellida kaup hetke soodsaimalt pakkujalt. Nii tekkis hulk firmasid (loetletud Riigikontrolli aruande eelnõu punktis nr 2.1.1), kellelt 2004.a. bürookaupa tarniti.

2.1.2. Inventari soetamine majanduskulude realt

Tulenevalt ministeeriumi eripärast (välisesinduste võrgustik), suurest renditud pindade hulgast ning tehnilise personali vähesusest või puudumisest enamuses välisesindustes peame soetatava inventari arvelevõtmisel komplektide või kogumitena olema piisavalt ettevaatlikud. Senine praktika on näidanud, et kogumina arvele võetud üksikute esemete tegelik eluiga on kujunenud erinevaks ning hilisem komplektide jagamine ning arvestus on töömahukas. Samas on inventeerimise ning varade mahakandmise reeglid põhi- ja bilansivälistel varadel samad ning oleme veendunud, et riigivara säilimise aspektist on inventari arvestus üksikesemetena tõhusam.

2.1.3. Ettemaksete tegemine

Nõustume Riigikontrolli hinnanguga, ettemaksete tegemist tuleb võimaluse korral vältida. Välisministeerium on seda põhimõtet püüdnud igati järgida, ning hoidunud sõlmimast lepinguid või nõustumast hinnapakkumiste tingimustega, kus ettemaksu on nõutud, kuid erandjuhtudel on olnud ettemaksu tegemine kahjuks paratamatu. Kui mööblitellimuste puhul välistada need firmad, kes ettemaksu soovivad, jääks vastavate toodete pakkujate ring üsna ahtaks, samas kui toote hankimisel omab suurt tähtsust ostjale soodsaim hind.
Ministeerium üritab edaspidi hoida ettemaksu protsendi võimalikult madala.

3. Arvamus siseaudiitorite töö kohta

3.3.1. Ettepanek: Pöörata edaspidi suuremat tähelepanu siseaudiitorite koolitusele ja planeerida rohkem aega majandusaasta aruande auditi korraldamisele

Ministeerium nõustub tehtud ettepanekutega.

3.3.2. Jälgida Välisministeeriumi siseauditi aasta tööplaani kinnitamisel, et oleks välistatud võimalik huvide konflikti tekkimine.

Eesti Välisministeerium võtab oma välisesinduste inspekteerimisel ning auditeerimisel arvesse rahvusvahelises välissuhtlemise struktuuris laialt levinud praktikat. Nimetatud praktika kohaselt juhib ministeeriumi vastavat allüksust välisesinduse juhtimise kogemustega diplomaat. Ilma vastava oskusteabeta pole võimalik välisesinduste spetsiifikat arvestava inspekteerimise tõhus teostamine.

EC 022404

Seetõttu on siseauditi osakonna eesotsas (rahvusvahelises praktikas nimetatakse antud ametikohta ministeeriumi peainspektoriks) suursaadiku kogemustega isik.
Riigikontrolli aruandes viidatud risk, et välisesinduste auditeerimisel võib olla ohustatud siseaudiitori sõltumatus ja objektiivsus, on välisministeeriumis maandatud sellega, et nimetatud isik ei auditeeri kunagi seda välisesindust, mille juhiks ta on olnud.
Siseauditi osakonna tööplaanide koostamisel ning kinnitamisel on alati selle faktoriga arvestatud ning huvide konflikt on välistatud.

Täname Teid tehtud põhjaliku töö ning asjatundlike ettepanekute ning märkuste eest.

Lugupidamisega,

Urmas Paet
Minister

EC 022405